

“Килешенде”
МБ житакчесе
 Г.Г. Фатхуллина
Беркетмә № 1
“25” __08__ 2021 нче ел

“Килешенде”
Милли мәгариф буенча
директор урынбасары:
 Р.К. Тагирова
“25” __08__ 2021 нче ел

Казан шәһәре Совет районы “П.А.Полушкин исемендәге 101 нче гомуми белем мәктәбе – Мәгариф үзәге”
муниципаль бюджет гомуми белем учреждениясе

Дәрестән тыш эшчәнлек

***Әдәби уку фәне буенча дәрестән тыш эшчәнлек өчен төзелгән эш программасы
(1 – 4 нче сыйныфлар).
МИЛЛИ ХӘЗИНӘ***

(гомуминтеллектуаль юнәлеш)

Төзүчеләр:
Фәтхуллина Галия Гаптелвәли кызы,
беренче категорияле туган теле һәм әдәбияты укытучысы
Рахимова Гульгена Вадут кызы,
беренче категорияле туган теле һәм әдәбияты укытучысы

Педсовет утырышында
каралды
Беркетмә № 1
“25” __08__ 2021 нче ел

2021/2022 нче уку елы

Көтелгән нәтижэләр

Бүлекләр	Предмет нәтижэләре	Метапредмет нәтижэләре	Шәхескә кагылышлы нәтижэләр
Балалар фольклоры.	<p>Танып-белү өлкәсендә: — төрле жанрдагы әдәби әсәрләрне аңлап һәм ижади уку; — сәнгатьле уку; — шигъри кабатлап сөйләүнең төрле төрләрәннән файдалану</p>	<p>Метапредмет нәтижэләр дигәндә реаль тормышта туган проблемаларны хәл итү өчен кирәк булган универсаль уку гамәлләрен (<i>регулятив, коммуникатив, танып-белү</i>) күз алдында тотарбыз. Бу гамәлләр уку эшчәнлеген оештыруның һәм компетенцияләр формалаштыруның нигезе булып тора. Татар теле, танып белү чарасы буларак, укучыларның фикер йөртү, интеллектуаль һәм ижади сәләтләрне үстерүгә хезмәт итә.</p>	<p>— шәхеснең әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү, күп-милләтле илебезгә карата ярату хисләре, татар әдәбиятына һәм башка халыклар әдәбиятына, мәдәниятенә ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү; — активлыкка, мөстәкыйль фикер йөртүгә, акыл эшчәнлегенә һәм рухи эшчәнлеккә өйрәтү, шәхес буларак формалашуны давам итү;</p>
Татар халык әкиятләре.	<p>(тулы итеп, кыскача, сайлап, аңлатмалар белән, ижади бирем белән); — текстларны яисә чәчмә әсәрдән өзекләрен яттан өйрәнү; әсәрләрне анализлау һәм шәрехләү;</p>	<p>Предметара төшенчәләрне формалаштыру да метапредмет нәтижэләр яссылыгына куела.</p>	<p>— үзгә белән идарә итүгә юнәлдерелгән белем һәм күнекмәләренә тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү, тормышта үз урынын күзаллы башлау;</p>
Мәзәкләр..	<p>— план төзү; — әдәби әсәрләр буенча һәм тормыштан алган фикер-карашларга, хис-кичерешләргә нигезләнеп, тулы яки мини -сочинение язу; — укучыларны ижади эшчәнлеккә тарту, проект эшләре белән кызыксындыру;</p>	<p><i>Метапредмет</i> (танып-белү, регулятив, коммуникатив) <i>нәтижәләр:</i> танып-белү: - фикерләүне үстерү белән бәйлә психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү; - классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү;</p>	<p>— милли горурлык, гражданлык хисләре формалаштыру; әхлак нормаларын, жәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү.</p>
	<p>— өстәмә белем чыганаclarыннан язучыларның тормышы һәм ижаты турында белү;</p>	<p>- ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрне формалаштыру;</p>	

Татар халык жырлары.	— татар әдәбиятының һәм сәнгатенең күренекле	- үрнәк буенча эшли белү; - аерым темаларга караган	
Татар халык бәйрәмнәре.	вәкилләре, аларның ижаты турында белү; Әхлакый кыйммәтләр юнәлеше өлкәсендә: татар әдәбияты һәм мәдәниятенә әхлакый һәм рухи кыйммәтләрән үзара якынайту, башка	сорауларга җавап бирә белү; - рәсем буенча жөмлөләр, сораулар төзи белү; - аңлап укый белү; - укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;	
Татар исемнәре.	халыкларныкы белән чагыштыру; татар әдәбиятына үз мөнәсәбәтен формалаштыра, бәяли белү; өйрәнелгән әдәби эсәрләргә аерым очрақларда үзгәреш кертә белү;	регулятив: - уку хезмәтендә үзгә максат куя, бурычларны билгели белү; - эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтиҗәле эш алымнарын таба белү; - уку эшчәнлегенә нәтиҗәләрен контрольгә ала белү; - уку хезмәтенә бәя бирә белү; - укудагы уңышларның, уңышсызлыklarның сәбәбен аңлай, анализлый белү; - укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү; - дәрәскә кирәкле уку-язу эсбапларын эзерли белү, алар белән дәрәс эш итә белү;	
Милли киёмнәр	автор карашын, мөнәсәбәтен аңлау. Коммуникатив өлкәдә: — төрле жанрдагы әдәби эсәрләрне ишетеп кабул итү, аңлаешлы уку, эчтәлекне дәрәс аңлау; — чәчмә эсәрләрне яки өзекләрне татар теленә әдәби чараларын һәм цитаталарын кулланып сөйли белү, укыган яки ишеткән текст буенча сорауларга җавап бирә алу, телдән төрле типтагы монолог, диалоглар	- дәрәстә эш урынын мөстәкыйль эзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү; коммуникатив: - әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлай һәм аралаша белү	
Өстәл әдәбе.			

<p>Татар телендә нәшер ителүче балалар журналлары.</p>	<p>төзү, әңгәмә кору; Эстетик өлкәдә: — әдәбиятның образлы дөньясын сүз сәнгате күренеше буларак аңлау, әдәби әсәрләрнең эстетик ягын кабул итү, әсәрләрдән рухи тәм табу;</p>	<p>күнекмәләрен формалаштыру; - аралаша белү сәләтен үстерү (аралашучанлык, хислелек, эмпатия хисләре); - парларда һәм күмәк төркемнәрдә эшли белү;</p>	
<p>Ижади эшләргә корылган дәресләр</p>	<p>— сүзнең эстетик вазифасын, әдәби образлар тудырганда сурәтләнү көчен аңлау.</p>	<p>- әңгәмәдәшен белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү.</p>	

Программаның эчтәлеге

№	Тема	1 сыйныф	2 сыйныф	3 сыйныф	4 сыйныф
1.	Балалар фольклоры.	8	5	6	6
2.	Татар халык әкиятләре.	5	5	5	4
3.	Мәзәкләр..	1	2	2	2
4.	Татар халык җырлары.	3	3	3	3
5.	Татар халык бәйрәмнәре.	2	3	2	2
6.	Татар исемнәре.	2	3	2	3
7.	Милли киёмнәр	2	3	3	4
8.	Өстәл әдәбе.	5	3	4	4
9.	Татар телендә нәшер ителүче балалар журналлары.	2	3	2	2
10	Ижади эшләргә корылган дәресләр	3	4	5	4
		33	34	34	34

1. Балалар фольклоры.

Балалар фольклоры турында төшенчә бирү, китаплар белән таныштыру. Тизәйткечләр, санамышлар, табышмаклар, хәрәкәтле такмаклар, мәкальләр җыю. (Хәрәкәтле такмакларның максаты – авазларны дәрәс әйтергә өйрәтү, хәрәкәтләрне такмаклау гамәле белән координацияләү, хәрәкәтләр сайлаганда балаларга иҗат өчен мөмкинлекләр бирү, оялу, киеренкелек хисеннән котылу өчен шартлар тудыру).

2. Татар халык әкиятләре.

Татар халык әкиятләре белән танышу. Әкият сайлап алып сәхнәләштерү яки курчак театры оештыру, түгәрәк җитәкчеләре белән элементта булу.

3. Мәзәкләр. Татарча мәзәкләр уку.

4. Татар халык җырлары.

Татар халык җырлары белән танышу. Музыка укытучылары Мөхәммәдиева Л. Б. һәм Әбелханова Ә. М. белән тыгыз элементта эшләү.

5.Татар халык бэйрэмнэре..

Татар халык бэйрэмнэре турында мәгълүмат бирү. “Сөмбелә”, “Нәүрүз”, “Сабантуй” бэйрэмнэрен үткәрү өчен әзерлек эшлэре алып бару.

6.Татар исемнэре

Кайбер татар исемнэре белән танышу. Мәгнэлэрен билгеләү. Шәжәрә төзү. Тарих һәм әдәбият укытучылары белән берлектә эшләү.

7.Милли киёмнэр.

Татар халкының милли киёмнэре белән таныштыру. Киём әдәплэре турында әңгәмә оештыру. Технология укытучысы Ибраһимова Н.Х. белән берлектә проект эшлэре төзү.

8.Өстэл әдәбе.

Татар халык ашлары турында әңгәмә оештыру. Табын әдәплэре. Кунак чакыру, кунакка бару темасына диалоглар. Мәктәп ашханәсе пешекчесе Садрыева Р.М. белән тыгыз элемтэдә булу.

9.Татар телендә нәшер ителүче балалар журналлары.

“Сабыйга”, “Салават күпере” журналлары белән таныштыру, мөхәррирлэр белән очрашу, ижади эшлэрне бастыру.

10.Ижади эшлэргә корылган дәреслэр бэйрэмнэр үткәрүгә, яисә эзләнү, фәнни-тикшеренү эшен оештыруга бирелә.

Тематик планлаштыру.

1 нче сыйныф – 33 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Кереш дәрес.	1
2	Табышмаклар	1
3	Тизәйткечләр	1
4	Әйтешләр. Әйтемнәр.	1
5	Мәкальләр.	1
6	Санамышлар.	1
7	Сынамышлар	1
8	Татар халык уеннары.	1
9	Уйныйбыз да, жырлыйбыз да...	1
10	Тормыш-көнкүреш әкиятләре	1
11	Тылсымлы әкиятләр	1
12	Тылсымлы әкиятләр	1
13	Хайваннар турындагы әкиятләр	1
14	“Әкият”тә кунакта.	1
15	Көлке көлә килә, арттан куа килә.	1
16	Татар халык жырлары.	1
17	Кызлар исеменә багышланган жырлар	1
18	Жырларга мин бик оста.	1
19	Татар халык бәйрәмнәре	1
20	Сабантуйга барабыз	1
21	Исемен матур, кем кушкан?	1
22	Минем гаиләмдәге исемнәр.	1
23	Милли киёмнәр белән танышу	1
24	Милли киёмнәр рәсемдә	1
25	Өстәл янында үз – үзеңне тоту кагыйдәләре.	1
26	Ашау әдәбе.	1

27	Табын эзерләү серләре	1
28	Татар халык ашлары	1
29	Татар халык ашлары	1
30	Гаилә бәйрәме	1
31	Татар телендә нәшер ителүче журналларга күзәтү	1
32	“Сабантуй”да кунакта	1
33	Ижади дәрес.	1

2 нче сыйныф – 34 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Хәрәкәтле такмаклар.	1
2	Әйтем-сүзнең бизәге.	1
3	Хикмәтле сүзнең бер төре – мәкаль.	1
4	Чагыштыру, табышмаклар.	1
5	Сынамышлар, санамышлар.	1
6	Әкиятләр безне нәрсәгә өнди?	1
7	Татар халык әкиятләре. Алдавычлар.	1
8	Әкиятләрнең төрләре.	1
9	Кем әкият укый белә?	1
10	Әкият бездә кунакта!	1
11	Ижади дәрес. Әкиятләр кичәсе.	1
12	Мәзәкләрнең кеше тормышындагы роле.	1
13	Мәзәк сөйлим, син тыңла!	1
14	Жырсыз, моңсыз кеше яши алмый.	1
15	Жырлы – биюле уеннар.	1
16	Әбием янчыгыннан. (Борынгы татар халык жырлары)	1
17	Жырчы гаиләләр бәйгесе.	1
18	Бәйрәмнәр кирәк һәм мөбәзгә дә...	1
19	“Нәүрүз” бәйрәме кайчан үткәрелә?	1
20	Безнең гаиләдә бәйрәмнәр ничек үтә.	1

21	Исеменә күрә жисеме.	1
22	Борынгы һәм яңа исемнәр.	1
23	Борынгы һәм яңа исемнәр.	1
24	Бабамның түбәтәе, әбиемнең калфагы.	1
25	Төсле кәгазьдән аппликация. “Читек”	1
26	Заманча милли киём.	1
27	Мәктәп ашханәсендәге милли ризыклар.	1
28	Кунак ашы – кара-каршы. Табын әдәбе.	1
29	Минем әнием – татар халык ашлары остасы!	1
30	Мин – нәни пешекче! (Ижади дәрес)	1
31	Балалар журналы ничек барлыкка килә?	1
32	“Салават күпере” – иң кызыклы журналларның берсе!	1
33	Минем беренче шигырем.	1
34	Ижади дәрес.	1

3 нче сыйныф – 34 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Балалар фольклоры нәрсә турында сөйли?	1
2	Синең телең баймы?	1
3	Тапкырга - табышмак.	1
4	Татар халык сынамышлары.	1
5	Тематик мәкальләр жыю.	1
6	Бәетләр.	1
7	Әкиятләр. Аларның төрләре.	1
8	Әкиятне ничек башларга һәм ничек тәмамларга?	1
9	Әкият язам утырып, кәгазь битен тутырып.	1
10	Әкиятләр уку бәйгесе.	1
11	Без – нәни артистлар!	1
12	Без – нәни артистлар!	1
13	Сүз куәте нинди була? Мәзәкләрне урынлы куллану.	1

14	Хужа Насретдин кем ул?	1
15	Кем катырак көлдерер? (Көлдөргөчлөр уку бэйгесе.)	1
16	Жыр – кемнәрнең ижат жимеше?	1
17	Татар халык жырларында кеше исемнәре.	1
18	Татар халык жырларында кеше исемнәре.	1
19	Татар халык бэйрәмнәре.	1
20	Татар халкының дини бэйрәмнәре һәм йолалары.	1
21	Гаилә бэйрәме “Аулак өй”	1
22	Татар халкында исем кушу йоласы.	1
23	Борынгы исемнәр тарихы.	1
24	Милли киемебезне бизәүче элементлар.	1
25	Мәктәп музеена экскурсия.	1
26	Курчакка милли күлмәк тегү.	1
26	Курчакка милли күлмәк тегү.	1
28	Татар халык ашларының күптөрлелеге.	1
29	Кунак булсаң, тыйнак бул!	1
30	Кунакларны каршы алу һәм озату.	1
31	Күчтәнәч серләре.	1
32	“Ялкын” журналы - минем дустым!	1
33	Почта бүлегенә вертуаль экскурсия. Балалар өчен ижат ителгән газета-журналлар	1
34	Йомгаклау дәресе.	1

4 нче сыйныф – 34 сәгать.

№	Тема	Сәгать саны
1	Тизәйткеч – тел шомарткыч.	1
2	Эндәшләр.	1
3	Халык әйтсә, хак әйтә! (Мәкаль, әйтем, сынамышлар.)	1
4	Куен дәфтәре ясау. (Иң кызыклы табышмаклар жыелмасы.)	1
5	Бәетләр.	1
6	Такмаклар, такмазалар.	1

7	Әкият – минем балачак дустым!	1
8	Әкияттәге уңай һәм тискәре образлар.	1
9	“Кем күбрәк белә?” (Татар халык әкиятләре буенча уен - дәрес.)	1
10	Казан шәһәре курчак театрына вертуаль экскурсия.	1
11	Хикмәтле сүз- мәзәк.	1
12	Көлегез, көлегез, файдасы күп, белегез!	1
13	Моң керде күнелләргә! Татар халык жырлары.	1
14	Татар халык жырларын башкаручы артистлар.	1
15	Татар халык жырларын башкаручы артистлар.	1
16	Һәр халыкның үз бәйрәме.	1
17	“Каз өмәсе”. презентация	1
18	Без бәйрәм яратабыз. Рәсем конкурсы	1
19	Заманча исемнәр модасы.	1
20	Булачак баламның исеме нинди булыр һәм ни өчен?	1
21	Гаиләм шәжәрәсе. Әби-бабаларым ни атлы булган? (Әңгәмә)	1
22	Гаиләм шәжәрәсе. Әби-бабаларым ни атлы булган? (Проект)	1
23	Татар халык киёмнәрендә орнаментлар.	1
24	Татар халкының бизәнү әйберләре.	1
25	Мин – дизайнер! “Киләчәк буынга заманча милли киём”	1
26	Мин – дизайнер! “Киләчәк буынга заманча милли киём” (рәсемнәр)	1
27	Милли музейга вертуаль экскурсия.	1
28	Милли ризыкларларның төрлелеге..	1
29	Милли ризыкларның файдасы һәм зарары.	1
30	Татар халык ашлары	1
31	Татар халык ашлары	1
32	Газета, журнал битләрендә үз мәкаләләреңне күрү өчен нишләргә кирәк?	1
33	Безнең ижат жимешләребез.	1
34	Без нәрсәләргә өйрәндек? Йомгаклау дәресе.	1